

Lliçó de graduació de la promoció 2022 “Podeu canviar el món”

Adriana Ribas,

alumni del grau en Ciències Polítiques
i de l'Administració i coordinadora a
Amnistia Internacional Catalunya

Barcelona, 9 de juliol del 2022



Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Bon dia a tothom,

Benvolguts rector, cap de la Unitat de Coordinació Acadèmica de Dret, degana de la Facultat de Dret, degà de la Facultat de Ciències Polítiques i Socials, degà sortint de la Facultat de Ciències Polítiques i Socials, directora del grau en Relacions Laborals i director del grau en Criminologia.

Benvolgudes i benvolguts estudiants, **enhorabona!**

Moltes felicitats també a les vostres famílies, que estic segura que estan molt emocionades acompanyant-vos en aquest final d'etapa. I al professorat, que us ha acompanyat durant aquests anys.

Estic molt contenta d'estar avui, aquí, amb vosaltres, perquè aprofito també per celebrar la meva graduació, encara que sigui amb una mica de retard. No vaig venir al meu perquè estava malalta... Així que, uns anys després (tretze...), celebro viure l'experiència acompanyant-vos.

Per a la majoria de vosaltres **acaba una etapa centrada en l'estudi**, que va començar aprenent a enganxar gomets o a pintar sense sortir-se de la ratlla. Vint anys convivint amb professors, exàmens, aules, treballs en grup... **I ara, què?**

Aquesta és una de les preguntes que recordo que em martiritzava quan estava en la vostra situació... El món laboral? Trobar feina? Sensació de vertigen, de saltar al buit.

La situació d'instabilitat que estem vivint no hi ajuda; estem vivint anys complexos. Un món que Amnistia Internacional ha batejat com "El món de **nosaltres contra ells**".

Hi ha una tendència global a la política de **demonització de l'altre**, de polítics que legitimen sense cap vergonya i de manera activa tot tipus de retòriques i polítiques d'odi basades en la identitat de les persones; alguns són menys humans que altres: la misogínia, el racisme i l'homofòbia.

Un ordre mundial on els drets humans apareixen representats com un obstacle per als interessos nacionals.

Des d'Amnistia Internacional fem treball d'investigació i campanyes per denunciar vulneracions dels drets humans, i en aquest marc elaborem un informe que

analitza tendències globals i regionals, que ens permet tenir una visió global de l'estat dels drets humans al món.

Els estats poderosos i les grans empreses han posat per davant els seus interessos abans que els de la societat:

- L'any 2021 havia de ser l'any de les cures i la recuperació, i va ser el de més desigualtats i més inestabilitat.
- Traïció a les promeses de recuperació justa de la pandèmia.
- Al G-7 i al G-20 parlaven de la reconstrucció per un món més just postcovid, de la vacunació global, de la responsabilitat social empresarial...:
 - Els estats rics (UE, RU, EUA) van acumular més vacunes de les que necessitaven.
 - Les gran empreses farmacèutiques van posar per davant els seus beneficis empresarials, negant-se a compartir tecnologia i en contra de la distribució de les vacunes a gran escala. Oposició a les propostes d'exempció temporal dels drets de propietat intel·lectual.
 - Gegants tecnològics (FB, IG, TW) van permetre la desinformació. Van amplificar discursos desinformatats d'alguns dirigents polítics.

Més conflictes, menys resposta internacional i més mordasses:

- Han esclatat nous conflictes i han persistit altres no resolts: Afganistan, Etiòpia, Myanmar, Iemen...
- La paràlisi contínua dels organismes multilaterals i l'absència de retiment de comptes han contribuït a seguir cometent violacions del dret internacional, com la invasió d'Ucraïna per part de Rússia. Inacció del Consell de Seguretat de l'ONU respecte de les atrocitats que es cometen a l'Afganistan, a Myanmar o a Síria.
- En lloc de generar espais de diàleg, molts estats han doblat esforços per callar veus crítiques (defensores, ONG, periodistes, activistes):
 - 67 països van introduir lleis que limitaven la llibertat d'expressió, associació o reunió.
 - Més ús de tecnologia digital per silenciar (reconeixement facial).
 - 84 països han detingut defensores de drets humans arbitràriament.

→ *Com a conseqüència...*

Impacte devastador sobre les comunitats en situació de major vulnerabilitat:

- Les decisions d'una minoria privilegiada van tenir un fort impacte en molts països del món:
 - Àfrica: menys del 8% de la població vacunada amb pauta completa (la taxa més baixa al món), al que es va sumar l'enfonsament dels sistemes de salut i de suport econòmic i social.
- Escenari de pobresa creixent, inseguretats alimentària, persones atrapades en conflictes armats, de repressió de la dissidència... Terreny abonat per a nous conflictes i injustícies.

Però davant d'aquest escenari tan terrible..., la mobilització social:

- La resistència de la societat civil al món: un raig d'esperança.
 - A 80 països hi ha hagut importants mobilitzacions multitudinàries.
- Alguns èxits aconseguits per la societat:
 - El càstig més cruel en vies d'extinció. Quan Amnistia va iniciar la lluita contra la pena de mort el 1977, només 16 països l'havien abolida. Avui dia, la xifra és de 108, més de la meitat dels països del món. I el nombre de països abolicionistes en la llei o en la pràctica és superior a dos terços del total.
 - Després d'anys de pressió per part d'activistes i d'organitzacions, Shell va ser condemnada a pagar 55 milions de lliures esterlines en concepte d'indemnització a 15.600 camperols i pescadors de Bodo (Nigèria), per dos grans abocaments de petroli de Shell el 2008. Aquesta condemna va preparar el terreny per a futures accions d'altres comunitats nigerianes que han sofert les conseqüències de la negligència de la companyia. L'any passat, el Tribunal Suprem del Regne Unit va decidir que dos comunitats més del delta del Níger afectades per anys d'abocaments podien demandar el gegant petroler davant els tribunals britànics.
 - Tot i el greu retrocés en el dret a l'avortament que suposa la decisió de la Cort Suprema dels Estats Units, a Europa, en els últims anys, països com Dinamarca, Suècia o Grècia han fet canvis en la seva legislació per alinear-se amb els estàndards internacionals de drets humans en matèria de protecció dels drets de les dones.
- Per tant, el món pot canviar! Tot i que el context actual és tan incert i la protecció dels drets humans no està garantida, ni de bon tros, és important no perdre de vista la perspectiva global. I no oblidar que tenim la capacitat d'influir perquè les coses canviïn.

- L'origen d'Amnistia Internacional és el millor exemple del que poques persones poden aconseguir: un advocat britànic, Peter Benenson, coneix el cas d'uns estudiants portuguesos injustament empresonats per haver brindat per la llibertat durant la dictadura d'António de Oliveira a Portugal; decideix publicar un article al diari *The Observer* el maig del 1961, titulat "Els presos oblidats", en què animava els lectors a demanar l'amnistia per a aquests presos. Aquesta petició va mobilitzar més de mil lectors del diari britànic i l'acció es va acabar estenent a altres països. Així va néixer Amnistia Internacional, posant en valor l'acció col·lectiva de moltes persones anònimes en favor d'altres persones víctimes de violacions de drets humans.
- Hem de lluitar contra els intents de fer-nos callar, i hem d'alçar la veu.

La incertesa no és un bon escenari, però el món necessita gent com vosaltres:

- Una generació absolutament digital, que podeu aprofitar totes les eines que ens ofereix la tecnologia.
- Resilients: heu viscut una pandèmia amb vint anys; heu superat els contratemps, perquè la situació ho requeria. Però, sobretot, perquè heu après a ser així.
- Més educats en la igualtat que generacions anteriors: impulsant la societat a caminar endavant i superar discriminacions i prejudicis.
- Sensibles als problemes socials: esteu marcant un canvi en les formes de consum, tenint en compte factors com la responsabilitat social i ambiental de les empreses com a elements decisius a l'hora de decantar-vos per una marca o un producte.

Prepareu-vos per un **món laboral que ara s'orienta més a les competències** que als coneixements. Està clar que una cirurgiana ha de saber com operar, que un advocat ha de conèixer la legislació o que un polític ha de saber la diferència entre el Consell d'Europa i el Consell Europeu. Però, ara, les empreses busquen persones que s'adaptin bé als canvis, que siguin creatives, ràpides; però, alhora, rigoroses, amb iniciativa i resolució.

La tendència és que els equips de treball siguin multidisciplinaris, que es trenquin les divisions clàssiques de treballar per departaments. Les empreses i les organitzacions necessiten donar resposta a nous reptes. El *business as usual* comença a esgotar-se.

Sigueu valentes! Sigueu valents!

Qüestioneu-vos el que llegiu, el que us ensenyin... Poques coses estan escrites en pedra. Sigueu crítics, formeu-vos la vostra opinió de les coses, escolteu els qui opinen diferent de vosaltres, aneu reajustant les vostres opinions al que aneu aprenent. El món canvia (i molt ràpid). És normal que també ho facin les nostres opinions.

Indigneu-vos amb les injustícies; sang a les venes! Aquest món que us he presentat necessita gent indignada i no menfotistes.

Actueu! Moveu el cul. El món avança gràcies als qui es mullen; cadascú amb les seves capacitats, amb els seus interessos... Teniu possibilitat de canviar les coses. No us penseu que sou irrellevants.

Arrisqueu-vos! Venceu la por a equivocar-vos, sigueu audaços, confieu en els vostres instints. Els reptes actuals demanen solucions creatives!

Ajudeu-vos entre vosaltres: segur que ja us heu trobat amb gent que us posa traves; però que això no us faci egoistes. El vostre èxit individual és també l'èxit de tots vosaltres. Encara ens queden moltes coses per aprendre, desaprendre i tornar a aprendre.

Cuideu-vos, a la resta i a vosaltres mateixos. La salut mental és essencial per tirar endavant, per superar reptes, per motivar-se... Envolteu-vos de gent que us carrega les piles i intenteu aïllar aquelles persones que us restin.

Per acabar, una citació de Gramsci: **“Instruiu-vos, perquè necessitarem tota la nostra intel·ligència. Emocioneu-vos, perquè necessitarem tot el nostre entusiasme. Organitzeu-vos, perquè necessitarem tota la nostra força”**

Felicitats de nou, i molta sort!!!

